

פרוטוקול ישיבת הוועדה המקצועית של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות

שהתקיימה ביום שלישי ה-4 באפריל, 2023, בשעה 9:00

באמצעות אפליקציית זום.

(סופי)

דיון בקריסת בנק SVB

1. היו"ר מציין כי בעקבות קריסת SVB בארה"ב התפרסמו 2 כתבות של פרופ' אלי אמיר ושל שלומי שוב בנושא. מוסיף כי הכתבות עסקו במצב הבנק כאשר הנושא העיקרי היה אג"ח מיועדות לפדיון שלפי כללי חשבונאות מוצגות לפי עלות מופחתת ללא קשר לשווי השוק שירד משמעותית בעקבות עליית הריבית. מציין כי בבנק היתה כמות משמעותית של אג"ח מיועדות לפדיון שמומנה על ידי פקדונות שוטפים. מוסיף כי הפער בין מדידת אג"ח לפי ערך נוכחי לפי שיעור הריבית בשוק לבין מדידה לפי עלות מופחתת הסתכם בכ-20 מיליארד שאם היה מובא בחשבון היה מתקבל הון כמעט אפסי. שואל אם בעקבות המקרה יש להסיק מסקנות הנוגעות לכללי החשבונאות – האם יש צורך בשינויים לכללי חשבונאות, או שנדרשים כללי חשבונאות למקרים קיצוניים או שיש לבחון את יכולת ההנהלה להמשיך להחזיק באג"ח עד לפידיון. מבקש לשמוע את עמדת הנוכחים אם ניתן ללמוד מהמקרה ולהסיק מסקנות שיאפשרו למנוע הישנות מקרים כאלה בעתיד.

2. משתתף¹ בדעה שיש להפריד את כללי החשבונאות ברמה העקרונית מהמקרה הספציפי. מציין כי מבחינה עקרונית יש הגיון שכאשר ההתחייבויות נמדדות בעלות מופחתת וקיימת השקעה באג"ח לתקופות מח"מ דומות אשר מוחזקות לפדיון - שהשקעה זו תימדד בעלות מופחתת. מוסיף כי הבנקים בישראל מסווגים את מרבית ההשקעות באג"ח בקבוצת זמין למכירה ומודדים אותן בשווי הוגן ולכן למימושן אין השפעה על ההון, אך קיימת השפעה על הרווחים (אשר משפיעה על יחס התשואה להון). בדעה כי מדידה זו של השקעות המוחזקות לפידיון בעלות מופחתת היא נאותה. מציין כי למדידה זו יש השפעה על הלימות ההון ועל יציבות הבנקים. מוסיף כי במקרה הספציפי הנושא שהפריע לו ואליו הוא התייחס גם בדיון שהתקיים בפורום שווי הוגן הוא עצם המשך הסיווג כמוחזק לפידיון אשר מהווה החלטה חשבונאית קריטית ולפיכך ציפה כי לכל הפחות ינתן גילוי להחלטה חשבונאית קריטית הן בדוחות הכספיים והן בחוות דעת רואי החשבון המבקרים (בהתבסס על המגמה של ה-Critical Audit Matters-CAM). מציין כי ייתכן שברמה העקרונית הבסיס של כללי החשבונאות הוא נכון, אבל ביישום במקרה הספציפי ייתכן שהיו בעיות.

¹ ההתייחסות היא למשתתף או למשתתפת

3. חבר ועדה² מציין כי בתקינה הבינלאומית לא קיימת עוד הקטגוריה של מוחזק לפדיון. מוסיף כי הדיון רלוונטי לכל האשראי שהבנקים מעמידים ללקוחותיהם, אשר נמדד בעלות מופחתת על ידי הבנקים בכל העולם. מוסיף כי תיק האשראי אינו שונה מהותית מההשקעה באג"ח המוחזקת לפדיון מבחינה זו. מציין כי עליות הריבית בכל העולם השפיעו על השווי ההוגן של תיק האשראי בכללותו בכל הבנקים ויש לכך השפעה עצומה.
4. היו"ר שואל אם מדידת תיק האשראי של הבנקים היא לפי עלות מופחתת. חבר הוועדה משיב בחיוב. מוסיף כי איכות האשראי של אג"ח בבנק SVB היתה אף טובה יותר משל יתר הבנקים שכן מדובר על אג"ח של סוכנויות ממשלתיות בארה"ב ולא היתה בעיית סיכון אשראי. מציין כי הירידה בשווי השוק נבעה מעליית הריבית חסרת הסיכון.
5. חבר הוועדה מציין כי כל המערכת הבנקאית בישראל, בארה"ב ובעולם מתנהלת על ידי החזקת נכסים (אשראי ואג"ח) ארוכי טווח והתחייבויות (פקדונות) לטווח קצר. מוסיף כי כמעט אף בנק לא יצליח לעמוד במקרה של run to the bank בייחוד בסביבה של עליית שיעורי הריבית. מוסיף כי במקרה של SVB לא היתה כוונה או רצון למכור את ההשקעות באג"ח, אלא שההשקעות נמכרו על מנת לעמוד במשיכת הפקדונות. מציין כי מכירת ההשקעות באג"ח מוחזקות לפדיון הגיעה רק לאחר שנמכרו ההשקעות הזמינות למכירה ונכסים אחרים.
6. היו"ר שואל מדוע היה run to the bank. חבר הוועדה משיב כי הבנק התמחה באשראי לחברות הי-טק ובעקבות הפגיעה במגזר ההי-טק וחוסר היכולת לגייס מהציבור, חברות נאלצו להשתמש בכספים שלהן שהוחזקו בבנק. מוסיף כי התרחשו עוד מספר אירועים לאורך התקופה שיחד הביאו ל-run to the bank. מציין כי לא התרשם שהיתה כוונה למכור או יכולת לא למכור. מוסיף כי מבחינת כללי החשבונאות לסיווג להשקעות מוחזקות לפדיון – אם התרחש אירוע מבודד (isolated) ולא צפוי וחריג – אירוע זה לא יפגע בסיווג כמוחזק לפדיון. מוסיף כי ייתכן שזה היה המקרה בבנק SVB.
7. היו"ר שואל אם הסיבה למשיכת הכספים היתה המשבר בענף ההי-טק – האם הדבר לא היה ידוע בתאריך המאזן. חבר הוועדה משיב כי אינו מצוי בכל הפרטים אך משיכות הכספים המשמעותיות בוצעו לאחר פרסום הדוחות הכספיים. מציין כי קיים קושי לקבוע באיזו נקודה החשש מ run to the bank הפך למשמעותי.
8. המשתתף שואל אם לא נדרש גילוי לעצם הסיווג כהחלטה קריטית בדוחות הכספיים או התייחסות בדוח המבקר, גם אם הסיווג כמוחזק לפדיון הוא נאות. חבר הוועדה משיב כי הסיווג הוא החלטה חשבונאית ולא CAM כגון אמידת שווי הוגן או הפרשה לחובות מסופקים (בדוח המבקר ההפרשה לחובות מסופקים הופיעה כ-CAM). מוסיף כי לא נתקל בדוח מבקר שבו היתה התייחסות לסיווג כמוחזק לפדיון כ-CAM.

² ההתייחסות היא לחבר ועדה או לחברת ועדה

9. חבר ועדה אחר מציין כי התנאי לסיווג כמוחזק לפידיון מבוסס לא רק על כוונה להחזיק לפידיון, אלא גם על היכולת להחזיק לפידיון. מוסיף כי בסביבה של עליית ריביות שאלת היכולת להחזיק עד לפידיון עולה. מציין כי מדובר על בעיה מובנית בבנקים שבהם ההתחייבויות הן לזמן קצר ואילו הנכסים הם לזמן ארוך וזה מקור פערי הריבית והרווח שלהם, בין היתר. מציין כי בהתאם לתקינה האמריקאית, מכירה מתוך התיק של מוחזק לפידיון גוררת "עונש", כפי שהיה ב-IAS 39, לפיו נאסר על הבנק לסווג השקעות כמוחזקות לפידיון. מציין כי גם בישראל אחד הבנקים קיבל "עונש" זה מהפיקוח על הבנקים ונאסר עליו לסווג השקעות כמוחזקות לפידיון למשך שנתיים. בדעה כי לא ניתן למנוע מקרה כזה.
10. משתתף אחר מציין כי בדוחות הכספיים יש הפסדים שלא מומשו אשר מחקו את ההון של הבנק ל-31.12. בדעה כי מדובר על מצב קיצוני ולא ניתן להתעלם מכך. מציין כי ניתן גילוי אך לא די בכך. היו"ר שואל אם אכן ניתן גילוי.
11. חבר הוועדה משיב כי ניתן גילוי לשווי ההון של ההשקעות באג"ח. המשתתף מציין כי לא ניתן גילוי לכך שמדובר על החלטה חשבונאית קריטית של סיווג אג"ח כמוחזקות לפידיון. חבר הוועדה האחר מציין כי לא מדובר על בחירת מדיניות חשבונאית, כפי שציין חבר הוועדה. משתתף נוסף מציין כי לא בטוח שנדרש במקרה כזה גילוי מה היתה ההשפעה אם ההשקעה באג"ח היתה מסווגת כזמין למכירה גם בדוח הדירקטוריון.
12. חבר הוועדה מציין כי המצב של הון אפסי בעת מדידת תיק האשראי בכללותו לפי שווי שוק היא שכיחה יחסית בבנקים בעולם (לא בישראל) בסביבה הקיימת של עליית ריבית. המשתתף האחר מציין כי לפני מספר שנים בחן עשרות דוחות כספיים של חברות החזקה באירופה ובארה"ב על מנת למצוא הפרשים במדידת ההון כתוצאה מיישום US GAAP לעומת IFRS, אך לא התגלו הפרשים. מציין כי לא בחן את הנושא שנית לאחרונה. מוסיף כי מהסקירה עלה שההון שקול בערכו המוחלט לשווי הנכסים הבלתי מוחשיים. מציין כי לאור עליית הריבית, צפוי שניתקל ביותר מקרים שבהם תהיה שחיקה של ההון כתוצאה מירידה בשווי הנכסים הבלתי מוחשיים (ציפיות עתידיות). בדעה כי לא ניתן להתעלם מכך וכי בנק שההון שלו הוא אפסי בהנחת מימוש של הפסדים שלא מומשו חשוף יותר ל-run to the bank. בדעה כי יש לבחון מחדש את כללי החשבונאות.
13. חבר ועדה נוסף בדעה כי כללי החשבונאות לא כשלו במקרה זה. מציין כי החשבונאות מיועדת למצב רגיל ולא למקרים חריגים וקיצוניים. בדעה כי כל בנק שייתקל במצב של משיכת פקדונות מסיבית עשוי לקרוס, ללא קשר לחשבונאות. מוסיף כי השאלה היא במקרים שבהם מבחינה מאזנית נוצר מצב שעולה הסבירות שיהיה run to the bank האם נדרש טיפול חשבונאי כגון מתן גילוי, שינוי סיווג וכו'. בדעה כי כלכלית הבנק חשוף מרגע שהפקדונות הם לזמן קצר וההשקעות באג"ח הן לזמן ארוך. מציין כי ייתכן שדרוש גילוי במצב שבו ההון של הבנק היה נמחק אם ההשקעות באג"ח היו נמדדות בשווי הוגן אשר מעלה את הסיכון ל-run to the bank. בדעה כי החשבונאות אינה מתאימה למצבי קצה אלא

למצבים סבירים, סטנדרטים ובמקרה קצה החשבונאות יכולה לדרוש רק גילוי. המשתתף מסכים עם חבר הוועדה הנוסף.

14. היו"ר שואל אם בנסיבות אלה נדרש גילוי מעבר לגילוי שניתן בדוחות הכספיים. חבר הוועדה הנוסף משיב כי אינו מודע לכל הפרטים, אך העיקרון צריך להיות שאם כרו"ח קיימת הבנה שמדידת הנכסים לפי שווי הוגן תביא למחיקת ההון של הבנק ועולה החשש ל run to the bank אזי נדרש גילוי נוסף בדוחות הכספיים.

15. משתתף רביעי מציין כי מדובר על סיבה ומסובב. מציין כי גם אם ההון הוא אפסי, ניתן לפרוע את ההתחייבויות באמצעות הנכסים. בדעה כי מסיבה זו בבנק SVB נטען כי לא יהיה נזק גדול למשקיעים מאחר שקיימים מספיק נכסים למימון ההתחייבויות. מוסיף כי הבעיה היא בעיית נזילות שנוצרת כאשר נדרש פירעון של כל ההתחייבויות (או מרביתם) באירוע run to the bank. בדעה כי ה-run to the bank נוצר כתוצאה מהגילוי על ההפסדים שלא מומשו, אך אין משמעות הדבר שאין לתת גילוי.

16. היו"ר שואל אם הטיפול החשבונאי של השקעות המוחזקות לפידיון לא צריך להגביל את היקף ההשקעות המוחזקות לפידיון. המשתתף הרביעי בדעה כי משקיע שקורא את הדוחות הכספיים מקבל את כל המידע הדרוש לו, גם אם מדידת ההשקעות אינה בשווי הוגן.

17. חבר ועדה רביעי מציין כי מידע אישי של חברות ישראליות שהספיקו למשוך את הכספים, הסיבה למשיכת הכספים לא היתה הגילוי שניתן בדוחות הכספיים אלא שני דיווחים לגבי ניסיונות גיוס כספים של הבנק שהעידו על לחץ. מוסיף כי הגילוי בדוחות הכספיים לא הביא לכדור השלג שהביא לקריסת הבנק.

18. משתתף חמישי מציין כי לאחר פרסום הדוחות הכספיים קרנות הון סיכון שמושקעות במספר רב של חברות הי-טק שזיהו את מצב ההון של הבנק בהנחת מדידת ההשקעות באג"ח בשווי הוגן המליצו לחברות לצמצם את החשיפה ולמשוך את הכספים מהבנק. מוסיף כי מאחר שהקרנות מושקעות במספר רב של חברות, החברות החלו למשוך את הפקדונות אחת אחרי השנייה וכתוצאה מכך הבנק ניסה לגייס כספים על מנת לעמוד בדרישה.

19. היו"ר שואל אם קיים שוני לעומת ה-IFRS. חבר הוועדה משיב כי לא קיימת קבוצה של מוחזק לפידיון, אך קיימת מדידה לפי עלות מופחתת מבלי להתייחס לאג"ח בנפרד. חבר הוועדה האחר מציין כי מדידה בעלות מופחתת לפי IFRS 9 נקבעת לפי מאפייני תזרימי המזומנים (SPPI). המשתתף הנוסף, חבר הוועדה האחר וחבר הוועדה מציינים כי התוצאה המתקבלת לפי IFRS ככל הנראה לא היתה שונה.

20. היו"ר מסכם כי מקרה בנק SVB לא מהווה כשל של כללי חשבונאות, אך בכל מקרה נדרשת זהירות ביישום הכללים ובמתן הגילוי.

הצעה לתקן חשבונאות מספר 46, מכשירים פיננסיים: הכרה ומדידה (להלן: ההצעה לתקן)

(צורפה לתיק הישיבה)

21. היו"ר מבקש מצדיק להמשיך את הדיון בהצעה לתקן.

שינוי תנאים בנכס פיננסי

22. צדיק מציינת כי בהתאם להחלטה שהתקבלה בישיבה הקודמת נוסף סעיף 1.31 המתייחס לשינוי תנאים בנכס פיננסי. מוסיפה כי הסעיף מבוסס על סעיף 5.4.3 ל-IFRS 9 והשינויים לעומת סעיף זה מסומנים. מציינת כי השינויים בוצעו על מנת שלא להשתמש במונחים מ-IFRS 9 שלא אומצו בתקן (רווח או הפסד מתיקון) וכן מאחר שמודל ירידת הערך בהצעה לתקן אינו מודל של הפסדים חזויים. מצטטת את הסעיף "כאשר תזרימי המזומנים החוזיים של נכס פיננסי נקבעים מחדש במשא ומתן או מתוקנים בדרך אחרת, והמשא ומתן מחדש או התיקון לא הביאו לגריעתו של הנכס הפיננסי בהתאם לתקן זה, ישות תחשב מחדש את הערך בספרים ברוטו של הנכס הפיננסי באמצעות חישוב הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים החוזיים שנקבעו מחדש במשא ומתן או שתוקנו שמהוונים בשיעור הריבית האפקטיבי המקורי של הנכס הפיננסי. הישות תכיר בתיאום כהכנסה או כהוצאה ברווח או הפסד במועד התיקון. עלויות או עמלות כלשהן שהתהוו מתאימות (adjust) את הערך בספרים של הנכס הפיננסי המתוקן ומופחתות על פני יתרת התקופה של הנכס הפיננסי המתוקן." שואלת אם קיימות הערות.

23. חבר ועדה חמישי שואל אם המינוח לא צריך להיות "הישות תכיר בתיאום כרווח או כהפסד" במקום "הישות תכיר בתיאום כהכנסה או כהוצאה" בדומה לסעיפים לגבי גריעת התחייבות. צדיק מסכימה.

24. חבר הוועדה החמישי שואל אם הכוונה בהתייחסות לעלויות או עמלות כלשהן היא לעלויות עסקה. צדיק בדעה שכן. חבר הוועדה החמישי מציע להבהיר זאת.

25. צדיק שואלת אם יש התנגדות להחליף את המינוח לעלויות עסקה. חבר הוועדה הנוסף בדעה כי המינוח "עלויות או עמלות כלשהן שהתהוו" מעיד על כך שהן קשורות לאותו תיקון. בדעה כי לא ברור שהמשא ומתן או התיקון מהווים עסקה. צדיק משיבה כי עלויות עסקה מוגדרות כעלויות תוספתיות ולא ככלל העלויות שהתהוו.

26. חבר הוועדה הנוסף מציע לפיכך לכתוב "עלויות תוספתיות או עמלות כלשהן".

27. חבר הוועדה החמישי מציינ כי קיימת הגדרה לעלויות עסקה ורצוי להשתמש בה על מנת להגביל את סוגי העלויות שיכללו.

28. היו"ר שואל את חבר הוועדה החמישי אם יש לכלול עלויות משפטיות שהתהוו. חבר הוועדה החמישי משיב בחיוב בתנאי שמדובר על עלויות תוספתיות. משתתף שישי מציינ כי אם

מדובר על עלויות משפטיות של עובד, אין המדובר בעלויות תוספתיות ויש לזקוף כהוצאה באופן מיידי ולא לפרוס לאורך יתרת חיי הנכס הפיננסי. מסכים עם חבר הוועדה החמישי.

29. צדיק מקריאה את הגדרת עלויות עסקה "עלויות תוספתיות, שניתן לייחסן במישרין לרכישה, להנפקה או למימוש של נכס פיננסי או של התחייבות פיננסית. עלות תוספתית היא עלות שלא הייתה מתהווה אם הישות לא הייתה רוכשת, מנפיקה או מממשת את הנכס הפיננסי." מציינת כי ההגדרה אינה מתייחסת לתיקון של נכס פיננסי. חבר הוועדה הנוסף מציין כי תיקון של נכס פיננסי אינו מוגדר כעסקה ולכן מציע שלא להתייחס לעלויות עסקה.

30. צדיק מציינת כי חבר הוועדה החמישי הציע להחליף את המונח לעלויות עסקה גם בשל המשך ההגדרה כלהלן "עלויות עסקה כוללות שכר ועמלות המשולמים לסוכנים (כולל עובדים הפועלים כסוכני מכירות), ליועצים, לברוקרים, ולסוחרים, היטלים של גופי פיקוח ושל בורסות לניירות ערך, ומסי העברה ומכסים. עלויות עסקה אינן כוללות פרמיות או ניכיונות על חוב, עלויות מימון או עלויות פנימיות של הנהלה או אחזקה." היו"ר מציין כי הגדרת עלויות עסקה פחות מתאימה לתיקון של נכס פיננסי. חבר הוועדה החמישי מציין כי לכאורה ניתן לטעון כי גם עלויות הנהלה ועלויות פנימיות הן עלויות.

31. היו"ר מציע לכתוב "עלויות תוספתיות שהתהוו". חבר הוועדה החמישי מסכים. חבר הוועדה הנוסף מסכים.

32. היו"ר מסכם כי בסעיף 1.31 במקום המילים "עלויות או עמלות כלשהן שהתהוו" יהיה "עלויות תוספתיות או עמלות כלשהן שהתהוו".

33. חבר הוועדה הרביעי שואל אם המשפט "והמשא ומתן מחדש או התיקון לא הביאו לגריעתו של הנכס הפיננסי בהתאם לתקן זה" אינו מיותר. צדיק משיבה בשלילה. מציינת כי אם הנכס הפיננסי נגרע, ההכרה בנכס הפיננסי החדש היא בשווי הוגן. מציינת כי אם הנכס הפיננסי אינו נגרע, הנכס הפיננסי נמדד מחדש לפי שיעור הריבית האפקטיבי המקורי.

34. חבר הוועדה הרביעי שואל אם הטיפול נדרש גם כאשר מבוצע שינוי שאינו מהותי. חבר הוועדה מציין כי הסעיף נועד לתיקונים לא מהותיים מאחר שתיקון מהותי יביא לגריעה של הנכס הפיננסי. מוסיף כי גם אם השינוי אינו מהותי, אי התאמת הערך בספרים יביא לכך שהערך בספרים לא יתכנס עד תום חיי הנכס הפיננסי.

שינוי תנאים בהתחייבות פיננסית

35. צדיק מציינת כי לגבי שינוי תנאים בהתחייבות פיננסית נוספו סעיפים 1.76-1.77 שהובאו מנספח ב ל-IFRS 9 ומספקים הנחיות יישום לקביעה מתי נדרשת גריעה של התחייבות פיננסית והטיפול בעלויות ועמלות שהתהוו בעת שינוי התנאים. מצטטת את הסעיפים:

1.76 לצורך סעיף 1.75, התנאים הם שונים באופן מהותי אם הערך הנוכחי המהווך של תזרימי המזומנים לפי התנאים החדשים, כולל עמלות כלשהן ששולמו בניכוי עמלות כלשהן שהתקבלו כשהוא מהווך בשיעור הריבית האפקטיבי המקורי, שונה לפחות ב-10 אחוז מהערך הנוכחי המהווך של תזרימי המזומנים הנותרים של ההתחייבות הפיננסית המקורית. בקביעת עמלות ששולמו בניכוי עמלות שהתקבלו, לווה כולל רק עמלות ששולמו או התקבלו בין הלווה לבין המלווה, כולל עמלות ששולמו או התקבלו על ידי הלווה או המלווה לטובת האחר.

1.77 אם החלפת מכשירי חוב או תיקון תנאים מטופלים כסילוק, עלויות או עמלות כלשהן שהתהוו מוכרות כחלק מהרווח או ההפסד בגין הסילוק. אם ההחלפה או התיקון אינם מטופלים כסילוק, עלויות או עמלות כלשהן שהתהוו מתאימות את הערך בספרים של ההתחייבות ומופחתות במשך התקופה שנותרה של ההתחייבות המתוקנת.

36. צדיק מציינת כי תוסיף את המילה "תוספתיות" לאחר המילה "עלויות" בסעיף 1.77 בדומה להחלטה שהתקבלה לגבי סעיף 1.31. שואלת אם קיימות הערות. **לנוכחים אין הערות.**

37. צדיק מציינת כי לסעיף 1.4 – סעיף ההגדרות נוספה ההגדרה של "ללא עלות או מאמץ מופרזים". מצטטת את ההגדרה: " בחינה אם השגת המידע הנדרש על מנת לקיים דרישה או קביעתו תהיה כרוכה בעלות או מאמץ מופרזים תלויה בנסיבות הספציפיות של הישות ובשיקול דעת ההנהלה לגבי העלויות וההטבות מיישום דרישה זו. שיקול דעת זה דורש התחשבות באופן שבו ההחלטות הכלכליות של אלה החזויים להשתמש בדוחות הכספיים יושפעו מכך שלא יהיה בידם מידע זה. יישום דרישה יהיה כרוך בעלות או מאמץ מופרזים אם העלות התוספתית (לדוגמה, שכר טרחה של מעריך שווי) או המאמץ הנוסף (לדוגמה, מאמצים של עובדים) עולים באופן מהותי על ההטבות אשר אלה החזויים להשתמש בדוחות הכספיים יקבלו מכך שיהיה בידם המידע.

הערכה אם דרישה כרוכה בעלות או מאמץ מופרזים בהכרה לראשונה בדוחות הכספיים, לדוגמה במועד העסקה, תתבסס על המידע לגבי העלויות וההטבות של הדרישה במועד ההכרה לראשונה. אם ההקלה של עלות או מאמץ מופרזים חלה גם לאחר ההכרה לראשונה, לדוגמה למדידה עוקבת של פריט, הערכה חדשה אם דרישה זו כרוכה בעלות או מאמץ מופרזים תבוצע במועד המדידה העוקב, בהתבסס על המידע הזמין באותו מועד.

הקלה המבוססת על עלות או מאמץ מופרזים נקבעה עבור חלק מהדרישות בתקן זה. הקלה זו לא תשמש עבור דרישות אחרות בתקן זה בדרך ההיקש. שואלת אם יש הערות. **לנוכחים אין הערות.**

מודל ירידת ערך

38. צדיק מציינת כי בסעיף 1.32 במקביל ל-9 IFRS ולהפניה שבוצעה בתקן חשבונאות מספר 43, הכנסות לתקן זה נוספה התייחסות לצורך בבחינת ירידת ערך של חייבים ושל נכסים

בגין חוזה. מוסיפה כי נוסף סעיף 1.36 המבוסס על סעיף 89 מתוך IAS 39. מצטטת את הסעיף "תזרימי מזומנים עתידיים בקבוצה של נכסים פיננסיים, שנבחנו יחד לקיום ירידת ערך, נאמדים על הבסיס של ניסיון עבר באשר להפסדים בגין נכסים עם מאפייני סיכון אשראי הדומים לאלה שבקבוצה. ישויות, שאין להן ניסיון ספציפי לישות באשר להפסדים או שהן בעלות ניסיון שאינו מספיק, משתמשות בניסיון של ישויות בעלות ניסיון לגבי קבוצות נכסים פיננסיים בנות השוואה. ניסיון עבר באשר להפסדים מותאם על בסיס נתונים שוטפים הניתנים לצפייה על מנת לשקף את ההשפעות של תנאים שוטפים שלא השפיעו בתקופה עליה מבוסס ניסיון העבר באשר להפסדים ועל מנת לנטרל את ההשפעות של תנאים בתקופה ההיסטורית שאינם קיימים כיום." מוסיפה כי לסעיף 89 קיים המשך, אך בדעה כי המשך אינו נחוץ. מציינת כי מטרת הסעיף היא לאפשר לחברות לבצע הפרשה לחובות מסופקים המבוססת על ניסיון העבר.

39. חבר הוועדה שואל אם מודל ירידת הערך הוא עקבי עם המודל שהיה ב-IAS 39. צדיק משיבה בחיוב.

40. היו"ר שואל אם סעיף 1.33(ו) אינו מתייחס למצב דומה לזה שאירע בבנק SVB. מצטט: "מידע ניתן לצפייה המעיד כי ישנה ירידה, הניתנת למדידה, באומדן תזרימי המזומנים העתידיים מקבוצת נכסים פיננסיים". צדיק בדעה כי מדובר על סיכון אשראי.

41. היו"ר מציין כי סעיפים (א)-(ה) מתייחסים לסיכון אשראי ולא ברור מה סעיף (ו) מוסיף על כך. צדיק מציינת כי סעיף (ו) מתייחס לקבוצת נכסים. חבר הוועדה מציין כי הסעיף מתייחס לגבייה של תזרימי המזומנים ולא למכירתם. צדיק מציינת כי הסעיף מתייחס לסיכון אשראי הנובע מענף מסוים כגון חקלאות ואינו מתייחס לירידה בשווי כתוצאה מעלייה בריבית. המשתתף השישי מציין כי מדובר על הפרשה קבוצתית. היו"ר שואל מה מקור הסעיף. צדיק משיבה כי הסעיף קיים גם ב-IFRS for SME וגם היה ב-IAS 39. הנוכחים תומכים בהשאת הסעיף.

42. צדיק מציינת כי בהתאם לסיכום בישיבה הקודמת בוצעו מספר שינויים נוספים בסעיפים המתייחסים למודל ירידת הערך כלהלן:

(א) לסעיף 1.33 נוספה הרישא מתוך IAS 39 לפיה "ערכם של נכס פיננסי או של קבוצה של נכסים פיננסיים נפגם והפסדים מירידת ערך מתהווים אם, ורק אם, קיימת ראייה אובייקטיבית לירידת ערך כתוצאה מאירוע אחד או יותר שהתרחשו לאחר ההכרה לראשונה בנכס ("אירוע הפסד") ולאירוע ההפסד (או לאירועי ההפסד) יש השפעה על אומדן תזרימי המזומנים העתידיים של הנכס הפיננסי או של קבוצת הנכסים הפיננסיים שניתן לאמוד אותה באופן מהימן. יתכן ולא ניתן לזהות אירוע יחיד ומבודד שגרם לירידת הערך. לחלופין, יתכן והשפעה משולבת של מספר אירועים גרמה לירידת הערך. הפסדים חזויים כתוצאה מאירועים עתידיים, מבלי להתחשב ברמת הסבירות שלהם אינם מוכרים."

(ב) לסעיף 1.33 נוסף גם סעיף קטן (ד) "היעלמות שוק פעיל לאותו נכס פיננסי כתוצאה מקשיים פיננסיים".

(ג) נוסף סעיף 1.34 "ההיעלמות של שוק פעיל, משום שמכשירים פיננסיים של ישות אינם נסחרים עוד, אינה מהווה ראיה לירידת ערך. ירידת דירוג אשראי של ישות, כשלעצמה, אינה מהווה ראיה לירידת ערך, למרות שהיא יכולה להוות ראיה לירידת ערך בעת בחינתה עם מידע אחר הניתן להשגה. ירידת השווי ההוגן של נכס פיננסי מתחת לעלותו או לעלותו המופחתת אינה מהווה בהכרח ראיה לירידת ערך (לדוגמה, ירידת השווי ההוגן של השקעה במכשיר חוב כתוצאה מעלייה בשיעור ריבית חסרת הסיכון)".

(ד) לסעיף 1.35 נוספה הסיפא המתייחסת לירידת ערך השקעה במכשיר הוני "ירידה משמעותית או מתמשכת בשווי ההוגן של השקעה במכשיר הוני מתחת לעלותה מהווה גם היא ראיה אובייקטיבית לירידת ערך".
שואלת אם יש הערות. **לנוכחים אין הערות.**

43. צדיק מציינת כי סעיף 1.38 קובע את אופן מדידת הפסד מירידת ערך הן לגבי מכשיר הנמדד בעלות מופחתת שלגביו שולבה הצעת משתתף שביעי והן לגבי מכשיר הנמדד בעלות. מוסיפה כי סעיף 1.39 מתייחס לביטול הפסד מירידת ערך ולפיו ניתן לבטל גם הפסד מירידת ערך של השקעה במכשיר הוני שכן לא נקבע כי מדובר על עלות חדשה. שואלת אם יש הערות. **לנוכחים אין הערות.**

מידרג שווי הוגן

44. צדיק מציינת כי בישיבה הקודמת נדון המידרג וההתייחסות בו לנכס דומה. מציינת כי בהתאם ל-IFRS for SME הראיה הטובה ביותר לשווי הוגן היא מחיר מצוטט בשוק פעיל לנכס זה או לנכס דומה ובישיבה הקודמת התבקשה להביא הצעה להגדרת נכס דומה ולדרישה לבצע התאמות כאשר נעשה שימוש במחיר מצוטט של נכס דומה. מציינת כי המידרג ב-IAS 39 טרם תיקונו על ידי IFRS 13 היה שונה – מחיר מצוטט בשוק פעיל או טכניקת הערכה (כולל שימוש במחיר של עסקאות עדכניות, שווי שוק של מכשיר שהוא באופן מהותי זהה, ניתוח של אומדני תזרימי מזומנים ומודלים להמחרת אופציות). מציינת כי קיימות שתי חלופות – האחת היא לא להגדיר נכס דומה והשנייה היא להגדיר באופן הבא (לאחר סעיף 1.40(ג)) "נכס חוב נחשב חוב דומה אם הוא דומה מבחינת מטבע, תקופה, סוג שיעור ריבית וגורמים אחרים ובעל דירוג אשראי דומה. אם, לצורך אמידת השווי ההוגן של נכס, נעשה שימוש במחיר מצוטט של נכס דומה או מחיר של עסקה עדכנית בנכס דומה, יש להתאים את המחיר של הנכס הדומה בגין ההבדלים בין הנכס הנמדד לבין הנכס הדומה." מציינת כי לגבי מכשיר הוני פחות מתאים להשתמש במחיר של נכס דומה.

45. חבר הוועדה מציין כי גם במכשיר הוני יכול להיות מכשיר דומה (לדוגמה מניות בכורה) אם מדובר באותו מנפיק. שואל אם סעיף 1.40(א) הוא מתוך ה-IFRS for SME. צדיק משיבה בחיוב. חבר הוועדה מציין כי קיימת התייחסות בסעיף למחיר הרכישה המוצע – bid price. מוסיף כי בשוק הישראלי ייתכן מצב שיש מחיר של עסקה אחרונה ויש מחירי BID – הצעות

לרכישה – שהם שונים ממחיר העסקה האחרונה. בדעה כי ההתייחסות למחירי BID עשוי לבלבל ואינו מתאים לשוק הישראלי. מציע לוותר על הסיפא.

46. צדיק מציינת כי ההשקעות של חברות ישראליות ייתכן שיבוצעו בשווקים זרים. חבר הוועדה מציע לכל הפחות להוריד את המילים "בדרך כלל" שכן מרבית החברות הפרטיות הישראליות משקיעות בשוק הישראלי. היו"ר מסכים להוריד את ההתייחסות למחיר רכישה מוצע. חבר הוועדה הנוסף מסכים. צדיק שואלת אם יש מתנגדים להצעת חבר הוועדה. **אין מתנגדים.**

47. צדיק שואלת אם יש הערות לגבי ההסבר לגבי נכס דומה. **אין לנוכחים הערות.**

48. צדיק שואלת אם להוסיף התייחסות למכשיר הוני דומה שהתנאי ההכרחי יהיה שמדובר באותו מנפיק ושיש מאפייני של זכויות לדיבידנד וזכויות פירוק והמרה דומות. היו"ר שואל אם אין לכך התייחסות ב-IFRS for SME או ב-39 IAS. צדיק משיבה שאכן אין לכך התייחסות בתקנים האחרים. חבר הוועדה בדעה שמאחר שהוגדר מכשיר חוב דומה יש להגדיר גם מכשיר הוני דומה ושלא ישתמע שמכשיר הוני לא יכול להיות דומה. חבר הוועדה האחר בדעה כי אין צורך בהגדרת מכשיר הוני דומה שכן ברור שייתכן רק אצל אותו מנפיק.

49. צדיק שואלת מי תומך בהוספת התייחסות למכשיר הוני דומה. היו"ר, חבר הוועדה, חבר הוועדה הרביעי, וחבר ועדה שישי תומכים.

50. **היו"ר מסכם כי תוסף התייחסות למכשיר הוני דומה.**

גריעת נכסים פיננסיים

51. צדיק מציינת כי בישיבה הקודמת הוחלט על אימוץ מודל הגריעה מ-9 IFRS. מציעה לעבור על הסעיפים על מנת לוודא שכולם נחוצים בתקן לחברות פרטיות. מציינת כי:

- (א) סעיף 1.51 קובע כי יש לאחד תחילה ולאחר מכן לבדוק גריעה.
- (ב) סעיף 1.52 מתייחס לבחינת גריעה לגבי נכס פיננסי במלואו או לגבי חלק מנכס פיננסי.
- (ג) סעיף 1.53 מתייחס לשתי חלופות לגריעה – פקיעה של הזכויות או העברה כשירה.
- (ד) סעיף 1.54 קובע מתי העברה היא כשירה (העברת זכויות חוזיות או pass through)
- (ה) סעיף 1.55 עוסק ב pass through.
- (ו) סעיף 1.56 – עוסק בהעברת הסיכונים וההטבות המשמעותיים ודן ב-3 מצבים.
- (ז) סעיף 1.57 – עוסק באופן בחינת העברת סיכונים והטבות משמעותיים.
- (ח) סעיף 1.59 – מבהיר את נושא בחינת שליטה (יכולת מעשית למכור את הנכס וכו).
- (ט) סעיף 1.60 – קובע את הדרישה להכיר בנכס שירות כנכס פיננסי או כהתחייבות פיננסית.
- (י) סעיף 1.61 – דורש הכרה בנכס חדש או התחייבות חדשה שנוצרו מההעברה.
- (יא) סעיף 1.62 – קובע מהו הרווח או ההפסד שיש להכיר בגריעה של נכס פיננסי.
- (יב) סעיף 1.63 – קובע מהו הרווח או ההפסד שיש להכיר בגריעה של חלק מנכס פיננסי.

52. חבר הוועדה הנוסף בדעה כי בתקן יש לכלול רק את ההוראות והעקרונות ואת הנחיות היישום יש להעביר לנספח על מנת שניתן יהיה לקרוא את התקן ברצף. צדיק שואלת איזה סעיפים ניתן להעביר לנספח. חבר הוועדה הנוסף משיב כי הסעיף המסביר מתי ניתן לבחון גריעה לגבי חלק מנכס והסעיף המסביר איך נבחנת העברת הסיכונים וההטבות.
53. היו"ר מציין כי התקן מיועד לחברות פרטיות וכי הוחלט לבססו על ה-IFRS for SME ועל התקן האנגלי לחברות פרטיות. בדעה כי אימוץ המודל מ-IFRS 9 מהווה סטייה משמעותית מההחלטה לבסס את התקן על התקנים לחברות פרטיות. בדעה כי מדובר על פגיעה ברצון להוציא תקן פשוט. מציין כי לכאורה יש להוציא את כל פרק הגריעה לנספח.
54. חבר הוועדה הנוסף מציין כי התקן צריך לכלול כללי גריעה. מוסיף כי במרבית החברות אין איגוחים ולכן יש להעביר לנספח את כל ההסברים. היו"ר שואל מדוע לא ניתן להעביר את כל הסעיפים לנספח. צדיק משיבה כי ייתכנו מצבים פשוטים שבהם פקעו הזכויות החוזיות ויש לגרוע את הנכס הפיננסי ולכן יש לכלול הוראות לגבי גריעה בתקן עצמו.
55. היו"ר מציע שצדיק תביא הצעה לישיבה הבאה.
56. משתתף שמיני מסכים עם חבר הוועדה הנוסף ומציין כי הנטייה של הוועדה היתה לאמץ את המודל של IFRS 9 מאחר שהוא מכסה מצבים שלא נכללו ב-IFRS for SME ועשויים להיות רלוונטיים בחברות פרטיות גדולות. מציע להוסיף את תרשים הזרימה מתוך IFRS 9. חבר הוועדה הנוסף מסכים. חבר הוועדה, חבר הוועדה הרביעי, חבר הוועדה החמישי וחבר הוועדה השישי מסכימים.
57. **היו"ר מסכם כי לישיבה הבאה תובא הצעה לפיה חלק מסעיפי הגריעה יועברו לנספח ויוסף בנספח גם תרשים הזרימה מ-IFRS 9.**
58. צדיק שואלת אם סעיף 1.69 רלוונטי. מציעה להשמיטו. **מוסכם על הנוכחים.**
59. צדיק שואלת אם סעיף 1.71 רלוונטי. מציעה להשמיטו מאחר שהתקן אינו מאפשר ייעוד לשווי הוגן דרך רווח או הפסד. **מוסכם על הנוכחים.**
60. **היו"ר מאחל חג שמח וכשר ונועל את הישיבה.**